

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

JOAKIM ZANDER

PRIETENUL

*Să nu-ți fie
niciodată
teamă să-mi spui
cine ești.
Tot am să
aflu
până la urmă.
Nayyirah Waheed*

1

5 august Beirut

Unele lucruri se întâmplă prea repede. Jacob Seger aterizase confuz în Beirut. Dormise în avion, așa că pornește pe jumătate amețit în urma pasagerilor care se îndreptau spre punctul de control, spre polițiștii sau soldații aceia înarmați până-n dinți, care aveau să-l oprească pentru a-l întreba ce căuta în Beirut, cât avea de gând să stea pe aici și cum se făcea că nu avea statut de diplomat dacă venise să lucreze la Ambasada Suediei.

– Sunt stagiar, răspunde el. Sunt doar un simplu stagiar. Nu sunt diplomat.

Nu încă, ar fi vrut el să adauge, încercând ușor-ușor să se dezmeticească. Nu sunt diplomat. Nu încă. Acesta e doar primul pas. Pe lângă diploma în științe politice pe care urma să o obțină de la facultatea din Uppsala. Mai trebuia doar să treacă cu bine de examenul acela îngrozitor la statistică, să-și facă practica, după care să-și scrie disertația. Și apoi avea să obțină un post adevărat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe. Acela era țelul lui. La asta visase în toți cei patru ani pe care îi petrecuse în Uppsala,

cumpărându-și revista *The Economist*, memorând toți șefii de stat ai unor țări uitate din Asia, exporturi suedeze și laureați ai Premiului Nobel, toate acestea ca să treacă examenul de admitere pentru Serviciul de Informații Externe. Un pașaport diplomatic albastru și o servietă din piele de vițel, acestea reprezintă țelul. Tot ce mai are de făcut este să se pună la punct cu franceza și cu araba. Simte un ușor fior familiar de neliniște odată ce ajunge la punctul de control și bărbatul în uniformă, cu o expresie obosită, indiferentă pe chip, îl analizează din cap până-n picioare. Limbile străine sunt punctul său slab și, din păcate, ele reprezintă cheia pentru o carieră în diplomație. Tresare doar amintindu-și cum stătuse în sala de curs, încercând să memoreze vocabularul. Nu îl ajutase la nimic nici măcar faptul că Hassan Rahamin, profesorul său de arabă, un irakian la vreo șaizeci de ani, cărunț și cu cravată la gât, se oferise să-i dea lecții în particular în apartamentul său aflat la marginea Stockholmului.

– Jacob, e limpede cât de mult îți dorești să înveți, îi spune Hassan, pe un ton răbdător, după lecție. Dar e important să exersezi și acasă. Dacă vrei, poți să vii la mine acasă, o dată pe săptămână, ca să lucrăm împreună, bine?

Dar Jacob simte cum i se întoarce stomacul pe dos doar la gândul de a învăța acasă. Nu suportă ideea de a petrece atâtea ore în tren și în metrou ca să ajungă și să se întoarcă de la apartamentul lui Hassan aflat în afara orașului. Nu are energie pentru așa ceva. Vrea să poată, pur și simplu, să o vorbească. Cum este în Matrix: „Știu kung fu“.

Încearcă să nu se mai gândească la asta. O să se îngrijească mai târziu de cunoștințele de franceză și arabă. Aceste lucruri n-au cum să-i stea în cale, ar fi prea nedrept. Este predestinat pentru o astfel de viață, pentru aeroporturi și misiuni imposibile.

Se înviorează din nou când ofițerul de poliție, soldatul sau ce o fi fost el, îi dă înapoi pașaportul și trece nerăbdător de punctul de control, urmărind indicatoarele verzi spre ieșire.

La sosiri dă de aerul mediteranean umed și apăsător, amestecat cu emisii de gaze de eșapament, fum de țigară, șoferi de taxi care țin pancarte scrise de mână, în arabă, și pe care constată, cu tristețe, că nu reușește să le descifreze în ciuda cursului de limba arabă pe care îl urmărise jumătate de an. Inima începe să i-o ia din nou la goană. Oare cei de la ambasadă îi vor testa cunoștințele de arabă? Obținuse stagiul de practică pretinzând că avea un nivel de limbă arabă mediu spre avansat. Oare fusese o minciună? Hotărăște să o vadă ca pe o chestiune de definiție. Ceilalți pasageri își fac loc pe lângă el, înghiontindu-l, îndreptându-se spre parcări și spre cozile de la taxi, dar Jacob se oprește în loc, aruncând o privire în jurul său.

Cineva trebuia să-l aștepte la aeroport. Cineva de la ambasadă. Speră să vadă la șoferii de taxi o pancartă cu „Seger“, așa că se uită din nou spre ei, cu același rezultat descurajator. Sperase să fie așteptat de un Mercedes negru sau de un Volvo, să îl găsească pe bancheta din spate pe adjunctul de la ambasadă, care venise să-l pună la curent cu prima sa misiune. O sesiune de negocieri, vreo întâlnire cu guvernul libanez, sau poate că aveau să-l trimită direct într-o misiune de recunoaștere, într-o tabără de refugiați sau direct la un cocktail la ambasada franceză. Un gând copilăresc, desigur. Știa prea bine că nu avea să fie vorba de așa ceva de la bun început, chiar din prima zi, dar tot se așteptase să primească un semn. Vreo sarcină. O ocazie să le demonstreze că aveau în fața lor un bărbat cu un viitor în față. Cineva de care aveau să-și amintească. Cineva pe care se puteau bizui.

Dar nu e nimeni. Numele lui nu se afla scris pe nicio pancartă. Nu se zărea niciun european stresat care să cerceteze sala de

asteptare. Jacob își scoate telefonul. Se asigurase deja ca telefonul să îi funcționeze aici, dar uitase un mic detaliu. Știe că aici apelele sunt costisitoare și nici nu are bani la el. Totuși, își scoate telefonul din buzunar și caută numărul unei anumite Agneta Adelheim, pe care îl primise acum câteva săptămâni.

E important să le arăți că-ți merge mîntea, că ești descurcăreț. Să nu cazi niciodată victimă circumstanțelor. Trebuie să deții controlul asupra situației și să găsești o soluție. Se bucură să vadă din nou numele Adelheim, și nu veșnicul plictisitor Andersson. Ba chiar se interesase și aflase că e un nume de aristocrat. Ce bine. Spre asta se îndreaptă, spre o lume de diplomați cu nume de aristocrați. Cu un fior de satisfacție pe șira spinării, apasă pe numele ei și aude telefonul sunând.

Doar că Agneta nu răspunde și nici nu intră mesageria. După ce lasă telefonul să sune de cincisprezece ori, Jacob se oprește, închide ochii și se sprijină cu spatele de bancă. Simte cimentul rece pe firicelele scurte de păr blond de pe gât. Se află în aeroportul din Beirut. Este pentru prima oară în Orientul Mijlociu. Pentru prima oară în afara Europei. Preț de o clipă, simte că se înecă. Trage aer în piept și deschide ochii larg.

– Nu, nu, nu, își spune cu voce tare.

Încearcă să se liniștească. Trebuie să găsească o soluție.

O sună din nou pe Agneta Adelheim. Răsuflă ușurat când aceasta îi răspunde la cel de-al doilea apel.

– Ah, nu, spune ea după ce Jacob se prezintă. Îmi pare atât de rău. Eram sigură că urma să sosești săptămîna viitoare. Ajung în jumătate de oră.

Jacob închide telefonul și se ridică în picioare, încercînd să nu se lase cuprins de dezamăgire. Uitaseră de el. Nu e un început bun, dar se mai întîmplă. Sunt ocupați. E normal ca lucrurile să

mai scape de sub control. Nu ai cum să fii atent la cele mai mici detalii. Asta nu înseamnă că n-o să aibă ocazia să-i impresioneze.

Scoate ziarul *Dagens Nyheter* din servieta maro, din piele, pe care abia o cumpăraseră. Îl avusese la el de când urcase la bordul avionului, în Stockholm, dar abia acum îl răsfoiește. Măcar să profite de ocazie ca să treacă în revistă ultimele știri, își spune el, aruncînd o privire pe prima pagină. Caută în principal orice ar avea legătură cu Beirut. Citise pe internet despre demonstrațiile care avuseseră loc la sediul guvernului, despre gunoiul pe care nu venea nimeni să-l strîngă, împutînd străzile, împrăștiind boli, totul din cauza guvernului corupt și disfuncțional. Dar în ziar nu este nimic pe tema asta. Citește, în schimb, despre scandalul Săpo din Suedia. Își aduce aminte că auzise ceva ieri la știri, dar fusese prea ocupat ca să urmărească subiectul.

Dar acum are timp. Cel puțin jumătate de oră, și când deschide ziarul, vede pe jumătate din prima pagină fotografia unei femei roșcate, la vreo treizeci de ani, îmbrăcată elegant. O femeie cu ochi verzi și o expresie hotărâtă pe chip, prezentă la ceea ce părea a fi o conferință de presă.

Ziarul titrează: „Rusia, în spatele protestelor din suburbii“.

Jacob citește articolul pe nerăsuflăte, după care editorialul și toate celelalte articole pe aceeași temă. Se pare că o companie rusească, cu legături strînse cu Kremlinul, plătise un profesor din Suedia să scrie un raport pentru Consiliul de Miniștri UE menit să-i convingă să intensifice privatizarea forțelor de poliție europene. În același timp, aceeași companie pusese la cale organizarea unor proteste în mai multe suburbii, care să coincidă cu prezentarea raportului către miniștrii UE în timpul unei întîlniri ce avusese loc cu o săptămîna în urmă în Stockholm. Scopul lor era acela de a destabiliza forțele de poliție și de a conferi unor companii private cu legături rusești ocazia de a prelua o parte

din atribuțiile poliției. Se părea că Säpo, Serviciul suedez de Securitate, fusese la curent în tot acest timp cu situația, fără să intervină.

Jacob dă din nou la prima pagină, la fotografia tinerei roșcate și atrăgătoare. Gabriella Seichelmann. Avocată la una dintre cele mai prestigioase firme din Suedia. Ea fusese cea care îi dăduse în vileag. Se părea că mai fuseseră și alte persoane implicate, dar ea era imaginea publică. Ea fusese cea care prezentase declarațiile martorilor și toate documentele jurnaliștilor care primiseră permisiunea de a le citi doar după ce promisese să nu publice nimic clasificat. Documentele fuseseră verificate de jurnaliști, dar Säpo refuza în continuare să facă vreun comentariu.

Jacob lasă ziarul deoparte, cu inima bătându-i cu putere. Este ca un film cu spioni. Atât de captivant și, cu toate acestea, cu cât citește mai multe, cu atât devine mai invidios.

Avocata aceea nu părea cu mult mai mare decât el, nu? Poate cu vreo cinci-șase ani, cel mult. Oftează adânc. Oare cum o fi să te trezești în mijlocul unei astfel de povești? Gata să îți piept unor oameni influenți. Să-ți vezi chipul și numele prin toate ziarele. Gândul acela îl face să se simtă atât de mic. El, cu practica lui, cu examenul nedat la statistică. Incapacitatea lui de a stăpâni limbile acelea de care are nevoie pentru o carieră ce oricum nu avea să fie niciodată la fel de palpitantă ca aceea pe care Seichelmann și-o clădise deja. Oare ar fi fost mai bine să fi dat la Drept?

Îi sună telefonul. Poate era Agneta, în cele din urmă. Dar când îl scoate, vede că era Simon. Era de așteptat.

– Iubire, gata, ai aterizat?

„Iubire.“ Asta îl enervează la culme. Când avea Simon de gând să priceapă că aventura lor din primăvară luase sfârșit? Abia dacă se văzuseră toată vara. Chiar nu voia să înțeleagă?

Da, sigur, era incitant. Și întreaga poveste însemna mai mult pentru Jacob decât îi dăduse el de înțeles lui Simon. Și poate că ar fi putut să fie ceva mai mult între ei, un context în care cuvântul „iubire“ să se potrivească de minune. Asta dacă Jacob ar fi fost gata să uite de toate și să trăiască clipa. Dacă ar fi lăsat lucrurile să vină de la sine. Dar totul se petrecuse prea repede. Simon începuse să vorbească despre mutatul împreună după doar trei săptămâni. Jacob simțise și el nevoia să fie tot timpul împreună. Parcă nu ar fi vrut să se mai dea niciodată jos din patul lor. Dar se forțase să o facă, refuzase să se lase mânat de dorință. Nu pentru asta venise în Uppsala. Povestea asta nu făcea parte din planurile lui. Nici pe departe. După care, la scurt timp, Simon îi zisese că ar vrea să-i cunoască pe părinții lui.

– Ai putea măcar să-mi povestești despre ei, îi spusese el. Pun pariu că mama ta e atât de elegantă și tatăl tău atât de strict. Pun pariu că au o viață sexuală fierbinte de tot.

Asta fusese prea mult pentru Jacob. Nu putea să-i povestească lui Simon despre părinții lui. Îi lăsase în urmă când hotărâse să plece din Eskilstuna, micul oraș în care crescuse. Nu se potriveau cu cine era el acum, cu cine voia să devină. Nu se potriveau cu versiunea lui Jacob Seger din Uppsala. Versiunea de diplomat.

– Jacob?

O voce îl face să tresară și-l smulge din amintiri, iar când ridică privirea vede în fața lui o femeie la vreo cincizeci de ani, cu păr cărunt, îmbrăcată cu o rochie albastră, subțire.

– Sunt Agneta Adelheim, spune ea. Îmi pare rău că te-am făcut să aștepți.

Jacob ajunge, în sfârșit, pe bancheta din spate a unui Volvo negru, cu ochii pe geam, în timp ce traversează suburbiile în drum

spre centrul orașului Beirut. La început vede doar autostrăzile și steagurile verzi ale grupării Hezbollah, iar mai apoi mahalalele și soarele strălucitor. Pe măsură ce se apropie de centru, zărește urme de gloanțe și ferestre sclipitoare. Macarale înălțându-se din istorie. În mijlocul orașului, e trafic și gunoi aruncat la fiecare colț de stradă.

Coboară din mașină, intră pe ușa din față și în sus, pe scări, într-un fel de sală de conferințe. Agneta începe să-i povestească despre ambasadă, despre cât de complicată e situația acolo. Se așază printre mesele din lemn deschis la culoare și scaune din metal, care alunecă fără zgomot pe podea când Jacob încearcă să-și găsească locul. Se așază unul în fața celuilalt, cu două sticle de apă călduță de pe care eticheta era pe jumătate dezlipită.

– Știi că ambasada asta e doar una temporară? îl întreabă ea. A trebuit să mutăm aici ambasada din Siria atunci când situația din Damasc a devenit prea periculoasă.

Jacob încuviințează. Era la curent, se informase.

– Și chiar nu știi de ce..., continuă Agneta. Chiar nu știi de ce s-au gândit să trimită un stagiar în situația de față. Nu e tocmai un context normal. Ca să îți-o spun drept.

Jacob înghite cu greu. Asta pentru că nu știa prea bine limba arabă? Avea să-l pună la încercare?

– Dar ce contează ce cred eu? oftează Agneta. Sunt o simplă asistentă. Decizia nu îmi aparține. În plus, am crezut că urma să ajungi săptămâna viitoare, așa că mi-e teamă că nu prea avem ce să-ți dăm de lucru. Am reușit să-ți găsec un apartament în zona de est a orașului. Un coleg de la ambasada franceză o să fie plecat toată toamna, așa că l-am închiriat pentru tine. Îți sugerez să-ți pregătim documentele și să te instalăm acolo. Ca să începi săptămâna viitoare.

Parcurg împreună o serie de documente. Jacob își ia în primire cardul de acces în ambasadă și, până să se dezmeticească, sunt iar în Volvo, mergând spre est, traversând linia verde despre care Jacob citise în vacanța de vară, cea care desparte Beirutul musulman de Beirutul creștin, zona în care avea să locuiască el. În perioada războiului civil, aceea fusese linia de front. Acum este doar un drum principal.

Agneta îl roagă pe șofer să oprească lângă Piața Saliba.

– Asta e adresa, îi spune ea. Nu prea se folosesc numere de străzi aici. Să le spui șoferilor de taxi să te aducă pe Armenia Street, lângă piața Saliba, bine?

Agneta deschide ușa unui apartament superb, în stil art déco, cu podea din mozaic și cu un balcon mic, ce dădea în stradă, în urmele de gloanțe, dincolo de care se vedeau portul și marea.

– Sunt sigură că poți să te ocupi de unul singur de acum înainte, îi zice ea. Pari un tip descurcăreț.

Jacob se umflă în pene când o aude spunându-i asta. Descurcăreț. Da, bine, în ciuda numelui ei promițător și impresionant, era o simplă asistentă. Dar dacă ea observă asta la el, atunci și ceilalți aveau să o facă, nu-i așa?

21 noiembrie

Sankt Anna

Zăpada cade mai furioasă, fulgii de nea nu mai sunt pufoși și ușori, ci mici, grei și nemiloși. Nu se mai topesc de îndată ce aterizează pe iarba cenușie, pe pietrele cenușii, pe câmpiile cenușii care înconjoară vechea biserică din Sankt Anna în arhipelagul Östergötland. Se adună, în schimb, în troiene și straturi, mici pante de-a lungul gardurilor de pietre și trunchiurilor copacilor, diguri formate de rafalele de vânt, sprijinite de pereții de piatră ai micuței biserici.

Klara Walldéen se așază pe vine, cu spatele sprijinit de biserică, după care își întoarce fața spre zăpadă, închide ochii și lasă fulgii de nea să cadă pe ea, să i se topească pe pleoape și pe frunte. Fulgii îi alunecă pe tâmpile și pe obraji, strecurându-i-se pe sub gulerul hainei albastre, pe gât și pe claviculă, pe sub rochia neagră. Klara lasă zăpada să fie lacrimile pe care nu poate să le plângă.

– Bunica ta mi-a spus că o să te găsec aici.

Klara tresare speriată, deschide ochii și aproape că își pierde echilibrul. Se sprijină cu palmele de iarba rece și noroioasă ca să nu cadă. În fața ei stă Gabriella, cu părul ei bogat și roșcat prins într-o împletitură strânsă, îmbrăcată într-o haină neagră, cu dresuri negre, o ținută potrivită pentru o înmormântare.

Klara reușește cu greu să se îndrepte și să se ridice în picioare, simțind noroiul rece și lipicios în palme.

– La naiba. M-ai speriat.

Gabriella o ia în brațe, învăluind-o în mireasma aceea de iasomie și citrice.

„Vreau să miros ca o grădină de pe malul Nilului“, spusese Gabriella când își cumpărase prima oară parfumul acela de la NK din Stockholm, cu mulți ani în urmă, pe când erau încă studente. Klara încă își amintește cât se amuzase pe seama expresiilor faciale ironice, aproape iritate ale Gabriellei.

Își lasă brațele pe lângă corp, neavând energie să le ridice, nevrând să o murdărească pe Gabriella, așa că se lasă îmbrățișată și pătrunsă de căldura ei.

– Klara, îmi pare atât de rău, șoptește Gabriella.

Klara îi simte buzele reci la ureche. Se strânge și mai mult în brațele Gabriellei, lipindu-și fața de gulerul hainei ei, odihnindu-și fruntea pe gâtul delicat și cald al acesteia. Iar Gabriella o strânge la piept.

Și abia atunci, Klara începe, în cele din urmă, să plângă.

Sunt zece zile de la moartea bunicului său. Au trecut două luni de când ieșiseră amândoi cu barca, cu un termos și cu plasa de pescuit, când scosese sticla cu băutură din buzunar, turnându-și în cană o porție sănătoasă de alcool făcut chiar de el, insistând ca și ea să-i urmeze exemplul.

– Măcar de data asta, Klara, îi spusese el. Știu că nu mai bei, dar azi avem amândoi nevoie de un pahar.

Klara deja observase schimbul de priviri dintre bunicii ei când sosise în vizită în urmă cu câteva luni, chiar înainte să vină vara. Observase că era mai slab, că era tras la față și că ei doi mergeau mai des „cu treabă“ în Norrköping și în Linköping. Dar nu-i întrebese niciodată ce treburi aveau acolo, evitase să